

STYRESAK

GÅR TIL: Styremedlemmer

FØRETAK: Helse Vest RHF

DATO: 06.09.2016

SAKSHANDSAMAR: Carina Paulsen Mæland

SAKA GJELD: **Orientering om regionalt prosjekt - registrering av tvang innan psykisk helsevern**

ARKIVSAK: 2014/943

STYRESAK: **111/16**

STYREMØTE: **03.10. 2016**

FORSLAG TIL VEDTAK

Styret tek saka til orientering.

Oppsummering

Saka gjer greie for arbeidet med å sikre felles rutinar for registrering av bruk av tvang innan psykisk helsevern.

Internrevisjonen gjennomførte revisjon av bruk av tvang innan psykisk helsevern i Helse Vest, jf. rapport av september 2014. Rapporten viste at helseføretaka hadde klare manglar særleg når det gjaldt å sikre korrekt måte å rapportere omfanget av bruk av tvang, og avdekte ulik registreringspraksis.

For å sikre lik regeltolking og samanliknbare tal etablerte Helse Vest våren 2015 eit regionalt kvalitetsforbetringsprosjekt «Sikre felles rutiner for registrering av bruk av tvang».

Fakta

Eit av formåla i Opptrappingplanen for psykisk helsevern (1999-2008) var mest mogleg frivillig behandling. I tiltaksplan for redusert og kvalitetssikra bruk av tvang (2006), og vidareføring av strategien «Nasjonal strategi for økt frivillighet i psykiske helsetjenester» (2012-2015), var eit av formåla å registrere og rapportere all bruk av tvang til NPR (Norsk pasient Register).

God datakvalitet er naudsynt for å skaffa seg korrekt dokumentasjon av omfang og kva type tvang som er nytta på den einskilde behandlingsstad. Dokumentasjon om tvang er og viktig for å følgje med på om tvangsbruken går i riktig retning.

Helse Vest etablerte i april 2015 regionalt prosjekt for å sikre lik og rett registrering av tvang «Sikre felles rutinar for registrering av bruk av tvang». Prosjektet er leia av Helse Vest RHF, med to deltakarar frå kvart av helseføretaka, ein med fagkompetanse og ein med registreringskompetanse. Mandatet for prosjektet er:

- Gi ein beskriving av dagens registreringspraksis, og særlege utfordringar med registrering av bruk av tvang
- Utarbeide felles rutinar for registrering av bruk av tvang
- Vurdere om særlege tiltak må bli sette i verk for å imøtekomme dagens krav til rapportering og registrering av bruk av tvang.

Kommentarar

Helseføretaka i Helse Vest har i mange år arbeidd systematisk med tiltak for å betre rapporteringa og registreringa av bruk av tvang. Likevel fann prosjektgruppa ei rekkje utfordringar som kvar for seg, og til saman bidrar til dårleg datakvalitet. Eksempelvis ulik forståing av definisjonar, juridisk grunnlag, utfordringar knytt til sjølve rapporten og

meldingsformat i NPR, uhensiktsmessige løysingar i journalsystem, og registrering av same informasjon i fleire system og til ulike formål (papirprotokollane og i DIPS).

Registrering og rapportering om innleggingar på tvang har betra seg dei siste åra, og NPR reknar med at datagrunnlaget er tilstrekkeleg komplett til å følgje med på tal på tvangsinnleggingar i tenestene. Datakvaliteten på bruk av tvangsmidlar i institusjon er framleis usikker.

Den regionale prosjektgruppa har hatt fem møte, to av desse på video. Kontakt mellom møtetidspunkta har vore per e-post, telefon og lync-møte.

Prosjektgruppa har identifisert og jobba med seks ulike innsatsområde.

1. Registrering av tvang etter kap. 4 i psykisk helsevernlova.

Internrevisjonsrapporten 2014 om bruk av tvang avdekte store variasjonar i korleis helseføretaka registrerte tvangsbruk i institusjon. Prosjektgruppa jobbar med å utarbeide felles rutinar for registrering av tvang i psykisk helsevernloven, kap. 4 (tvangsbehandling og tvangsmidlar). Rutinane skal vere godkjende i dei lokale fagsentra hausten 2016, for så å bli godkjende i regionalt fagforum 18. oktober 2016. Rutinane blir utan opphald sette i verk i helseføretaka .

2. Registrering av innleggingar

Dei siste åra har registrering av innleggingar på tvang blitt betre. Det har likevel vore tvil om rutinane er gode nok, og om helseføretaka registrerer likt. Arbeidsgruppa har utarbeidd felles rutinar for registrering av innleggingar, til saman seks rutinar. Rutinane er godkjent i dei lokale fagforuma, og i regionalt fagforum 30.8 2016. Dei lokale fagsentra legg rutinane inn i lokale kvalitetssystem, og implementerer rutinane i helseføretaka.

3. Elektroniske protokollar

For å unngå dobbelt og feilregistrering har helsedirektoratet og helseføretaka i lang tid hatt eit ønske om å innføre elektroniske protokollar. Journalsystemet DIPS Classic er ikkje godt nok for å registrere bruk av tvangsmiddel. DIPS Arena, som no blir innført, utviklar komplett tvangsmodul, som sikrar at alle data om tvang blir registrert elektronisk, også tvang i kap. 4. Helse Vest skal vere pilot, og piloten skal i følgje DIPS Arena bli lansert i oktober 2016. Kva for helseføretak i Helse Vest som skal være pilot, er ikkje bestemt. Representantar frå prosjektgruppa er med på utviklinga av tvangsmodulen.

4. Publisere tal i styringsportal

Dokumentasjon om bruk av tvang er viktig for å følgje med på om tvangsbruken går i riktig retning. Helse Vest ønskjer at helseføretaka skal bruke tala i styringsportalen for læring, styring og samanlikning med kvarandre. NPR publiserer tal for bruk av tvang tertialvis, og berre på HF-nivå. Analyseavdelinga i Helse Vest jobbar med publisering av tal på postnivå, og

for kvar måned. Nasjonale kvalitetsindikatorar blir publisert i fyrste omgang. Tal på bruk av tvang i kap. 4 vil bli publisert når felles rutinar for registrering er innført.

5. Uttrekk til NPR

Helseføretaka er pålagd å registrere opplysningar til NPR. Helse Stavanger har medan 2010 hatt gode rutinar for å kontrollere data i DIPS. Helse Bergen har i 2016 innført same kontrollrutine, og det er ønskje om at Helse Førde og Helse Fonna innfører dei same rutinane.

6. Kontrollkommisjonane

Fylkesmannen har ansvar for oppnemning av kontrollkommisjonane. Helse Vest har faste møtepunkt med Fylkesmannen. Innføring av elektroniske protokoller i helseføretaka, og samarbeid om felles rutinar blir tatt opp i samarbeidsmøte.

Prosjektgruppa avdekte ulik lovforståing og praktisering av lovverket. For å sikre felles forståing og lik praksis i regionen, har prosjektgruppa ønskje om felles kompetanseheving i psykisk helsevernlova i regionen. Helse Bergen har sendt inn forslag til Helse Vest om kompetansehevingsprogram, og kan ta på seg oppgåva. Prosjektgruppa er positiv til kompetansehevingsprogrammet.

Konklusjon

Prosjektet «Sikre felles rutinar for registrering av bruk av tvang» har kome godt i gang med å sikre lik forståing og lik registrering av bruk av tvang i helseføretaka. Ein har starta med å sikre felles rutinar av innleggingsprosessen. Det neste som kjem på plass, er felles rutinar for registrering i kap. 4. Prosjektet blir avslutta 31.12. 2016, men arbeidet med registrering og kompetanseheving skal halde fram.